

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1602

4. De Diuinis, & Apostolicis Traditionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14077

quod diceretur, non est firmus: non firmè Deo adhaere spiritus eius, & illud I. sal. 76. *Scopebam spiritum meum, & illud Sap. 4. Spuria vitulamina non dantur radices alias: hæc & multa alia similia solum probant aliquid transferrì potuisse latinis propriis, vel clariùs.*

Sciendum item est, aliqua fuisse olim in vulgatis latinis codicibus, quæ nõ fuerunt interpretis, sed scriptorum, & typographorum vitia; quæ ex varia ipsorum latinorum codicum collatione internosci potuerunt, & debuerunt. Aliqua item latinus interpres addidit, & suppleuit interdum ex alijs scripturæ locis transposita: nonnumquam etiam aliqua adiecit ad etymologiam vocabulorum exprimentam: vel ad aliquid clariùs, expressiùs, ac distinctiùs significandum, vel ad emphasim, energiam, vim & efficaciam in hebraicis, vel græcis verbis contentam, apertius & commodiùs explicandam, vt singula exemplis probare poteram, sed non est huius loci, & instituti.

Quintò queritur, An vulgatus latinus interpres in scripturis vendendis Spiritum sanctum sibi peculiariter assistentem habuerit, qui ipsi verba suggererit, vel saltem sensum & sententiam dictauerit? Id affirmant nonnulli ea ratione permotiva: quia aliqui, inquit, in Ecclesia nõ esset scriptura canonica; cùm primaria originalis scriptura intercederet. Deinde, aliqui interpres in convertendis scripturis decipi, & errare potuisset. Negant alij esse necesse, vt fateamur interpreti Spiritum sanctum assistisse, singula verba, vel etiam sententias suggerentem: sed assistisse Ecclesie in vulgata interpretatione approbanda, & proinde in huiusmodi approbatione Ecclesiam, nec fallere, nec falli potuisse: quod si alicubi interpres deceptus fuisset, Spiritus sanctus nunquam permisisset, vt Ecclesia, eam interpretatione sua auctoritate confirmaret. Unde aiunt: Interpretationem ab originali scriptura differre; quod Spiritus sanctus scriptori Canonico, & verba, & singulas sententias suppeditauerit; at verò interpreti non item, & nihilominus interpretatione Ecclesie vsu, vel decreto approbatã esse scripturam canonicam: non quod interpres ipse, aut Ecclesia eam canonicam effecerit, sed quod Ecclesia Spiritus sancti instinctu & assensu deprehenderit eam in omnibus cum originali scriptura congruere, & proinde sicut originalis est canonica scriptura; ita vulgata latina editio Ecclesie auctoritate approbata, canonica in idem est scripturæ sacræ interpretatio, tamquam Spiritus sancti magisterio cum primaria, & originali consentiens.

Sextò queritur, An græca 70. interpretum editio sit etiã authentica? Respondeo, fuisse suo tempore authenticam, quamdiu incorrupta permanfit. Nam Christus Dominus, euangelistæ, & Apostoli nonnumquam vsi sunt in scripturis citãdis: eam quoque vsus Ecclesie per multos annos approbauit; Patres itidem, vt latissime probat Leo Castrus in *Italam*, communi consensu tradiderunt, Septuaginta singulari Spiritus sancti dono, & munere scripturas interpretatos fuisse: quamuis Hieronymus aliquantulum repugnet. Nunc verò dubitant nonnulli, vtum sit athen-

tica: immò quidam alij dicunt, eam authenticam non esse, quia planè non constat, sit necne corrupta; nec Ecclesia de hoc certi aliquid constituit, nisi in ijs, quæ vnanimi consensu Patres testantur, aut Ecclesie vsus habet, vel eius auctoritas confirmat: vel Romani Pontifices approbaverunt. Sicut etiam originalis scriptura fuit, inquit, suo tempore authentica; sed nunc nõ est, mox quia Originalis authentica esse desierit, sed quia Ecclesie vsu, aut decreto, aut certè euidenter nobis non constat, sit postea vitata necne.

Cæterum animaduertendum est, auctoritate & iussu Sixti V. Pontificis Romani editum esse vetus Græcum Testamentum, iuxta Septuaginta interpretum editionem, ad emendatissimorum codicum fidem correctum, de quo idem Sixtus V. in Rescripto ipsis Græcis Biblijs veteris testamenti præfixo sic ait. *Cum itaque superioribus anni pie recordationis Gregorius XIII. Papa prædecessor noster, nobis suggerentibus, Græcum vetus Testamentum iuxta Septuaginta interpretum editionem, qua ipsi etiam Apostoli nunquam vsi fuerunt, ad emendatissimorum codicum fidem emendandum mandauerit, eius rei cura directo filio nostro Antonio Sancte Romane Ecclesie Presbytero Cardinali, & alijs per eum delectis eruditissimis viris, demum, vt iam expressio huiusmodi permissis exemplaribus ex diversis Italiae bibliothecis, præcipue ex nostra Vaticana diligenter collatis, matureque examinatis, absoluta sit, volumus, & sancimus ad Dei gloriam, & Ecclesie vtilitatem, vt vetus Græcum Testamentum, iuxta Septuaginta, ita recognitum, & expolitum ab omnibus recipiatur ac retineatur, quo potissimum ad Latinae vulgatae editionis, & veterum Sanctorum patrum intelligentiam vtantur, prohibentes, ne qui de huiusmodi Græca editione audeat in posterum, vel addendo, vel demendo quicquam immutare. Hæc ibi Pontifex.*

Cap. IIII.

De Apostolicis, & diuinis Traditionibus.

Primo queritur, An sicut Fide creduntur, quæ in scripturis Canonicis continentur, sicut etiam Fide credere oporteat, quæ sine scripto traditiones habent? Respondeo, in Concilio Tridentino, sessione quarta definiti. *Fidei & morum veritatem, & disciplinam contineri in libri scriptis, & sine scripto Traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ ad nos usque peruenierunt; traditiones ipsarum cum ad fidem, sicut ad mores peruenientes tamquam, vel orationes à Christo, vel ab Spiritu sancto dictatas, & canonicam successione in Ecclesia Catholica, conseruatas per pietatis affectum, ac reuerentiam, cum libris suscipi, & reuerentius ipsa Synodus. Et postea. Si quis autem traditiones prædictas sciens, & prudens contempserit, Anathematis. Idem definitur in synodo septima generalis. *Act. 7. & Paulus scribens ad Thessal. epist. 2. c. 2. dixit, tenete traditiones, quas didicistis sine per sermone, sive per epistolam nostram.**

Secundo Queritur, quid nomine Traditionis accipiatur? Respondeo, Traditionem esse doctrinam Fidei, vel morum, verbo, non scripto, quasi per manus à Maioribus acceptam. Ego in præfati loco Traditionem Diu-

nam latè voco, videlicet eam, quæ in scripturis non continetur expressè, quamvis adhibito com muni Patrum, vel Ecclesiæ sensu, vel quamvis certa & necessaria consequentione ex sacris liti- rris colligatur, vt patebit exèplis, quæ in medium certa verborum formula adducam.

Tertio Queritur, quoniam sint Traditionum genera? **Respondeo**, esse tria. *Bannes 2. 2. q. 1. ar. 10. dub. 6. concl. 6. Ayala de Diui. tradi. p. 3. in principio: nam Traditiones alix sunt Diuina, alix Apostolica, alix Ecclesiastica. Diuinae Traditiones sunt, quas ab ipsius Christi ore Apostoli acceperunt, vel quas Spiritu sancto dicente, & iubente, vel Christo Domino imperante promulgauerunt. Apostolicae sunt, quas ipsi Apostoli tanquam Ecclesiasticum præfati, Doctores, Magistri, & Rectores instituerunt; hac enim ratione canones, qui dicuntur Apostolorum, condiderunt. Ecclesiasticae vero sunt, quas ipse Ecclesiæ mos vsq; constituit, & obseruat.*

Quarto Queritur, quam auctoritatem habeant omnes huiusmodi traditiones? **Respon- deo**, non penitus eandem, sed diuersam habere magna ex parte. Nam quemadmodum in Tu- re ciuili consuetudines moribus ventium rece- pta, quæ sunt iura quædam, non scripta, sunt tantæ auctoritatis, quantæ, & leges, & iura Principum: ita etiam in Ecclesia traditiones di- uinae tantam habent auctoritatem, quantam ipsum verbum diuinum scriptum, & hoc est quod Synodus Tridentina definuit, & longè ante sy- nodus 7. Generalis, & quod Apostolus dixit scribens. 2. Thessalonic. 2. *tenete traditiones, quas didicistis siue per sermonem, siue per epistolam no- stram.* Traditiones Apostolicæ eiusdem sunt au- thoritatis, cuius sunt Constitutiones Apostolo- rum scriptæ. Ecclesiasticae tanta firmitudine constant, quantam habent scriptæ ipsius Eccle- siæ constitutiones. Ex quo efficitur, vt tradi- tiones diuinae ad ius diuinum spectent, & proinde sint immutabiles: Apostolicæ verò ad ius humanum, sed Apostolicum: & propterea Ec- clesiæ auctoritate mutabiles sunt, sicut & scri- ptæ Apostolorum cõstitutiones: Ecclesiasticae, ad ius humanum Ecclesiasticum & Canonicum per- tinent.

Porro animaduertendum est, nonnunquam hæc tria genera traditionum secundum voca- bula confundi: nam Ecclesiasticas, & Aposto- licas, interdum Diuinas appellamus. Non quia Christus, aut Spiritus sanctus per seipsum proximè instituerit, aut dictauerit; sed quia vel Apostolorum, vel Ecclesiæ auctoritate, aut magisterio communi, & consueto, quod dici- tur ordinariū, tradiderit. Rursus Diuinas ali- quando vocamus Apostolicas, vel Ecclesiasticas: non quia Apostoli, vel Ecclesia eas constituerint; sed quia à Christo, vel Spiritu sancto institu- tas Apostoli, vel Ecclesia suo ministerio pro- mulgauerint. *Bannes 2. 2. q. 1. ar. 10. dub. 6. conclusio- ne 6.*

Quinto queritur, An exemplis possimus Di- uinas traditiones ab Apostolicis, vel Ecclesiasti- cis discernere? **Respondeo**, Diuinas esse Fidei, vel morum, nimirum Perpetuam Deiparæ vir-

ginitatem; Descensum Christi Domini ad in- feros, vt sanctorum animas inde erutas in cœ- lum deduceret; Baptismum paruulorum; Con- uersionem per transubstantiationem panis in ve- rum corpus, Et vini, in sanguinè Christi; hos, & non illos, esse sacros, & canonicos libros; hunc, non aliū esse scripturæ sensum verum, & germa- num: Sanctorum Martyrum, & aliorum in cœlo regnantium auxilium inuocandum; eorum me- morias celebrandas; eos pro nobis orare, nostra vota, precesque cognoscere: cineres eorum, reli- quas, sepulchra, & Basilicas religiosè colendas, sacrarum Imaginum & rerum cultum, & vehe- rationè retinendam: Sacramenta Baptismi, Ordi- nis, & Confirmationis minimè iteanda: Episco- pum à simplici presbytero ordinis potestate, & functione distingui: sacrificium Missæ esse verè, & propriè pro peccatis propitiatoriu; esse quoq; pro mortuis offerendum; viuorum pro mortuis suffragia; locum Purgatoriū, vbi ante ingressum in cœlum expiantur animæ eorum, qui dum in hoc mundo vixerunt, nondum pro peccatis suis plenè satisfecerant: Sacram peccatorum con- fessionem corā sacerdote proprio secretò facien- dam; Communionem sub vtraq; specie, vel sub altera tantum laicis sufficere ad salutem; esse pro peccatis suis faciendum etiam post culpam di- missam; Matrimonium esse verè, & propriè sacra- mentum aeternæ legis, gratiā conferens: Extremam quoque infirmorum vnctionem verè, & propriè sacramentum esse gratiā conferens. Sacræ con- fessionis secretum esse omnino seruandum. Pos- se Ecclesiā extrā sacramenta per indulgētiās, vt vocant, peccata, hoc est, peccatorum poenas con- donare, & remittere; Processionem Spiritus san- cti à Patrè, & Filio, tanquam ab vno principio, & vna spiratione, ex omni æternitate proceden- tis. Trium personarum diuinarum in vna substan- tia æqualitatem; earundem per relatas proprie- tates distinctionem. **Apostolicæ traditiones sunt,** Ciborum delectus, Ieiunium Quadragesimæ, & quintæ, & quartæ feriæ in vnaquaq; hebdomada, Ministrorum Ecclesiæ, Episcoporum, Sacerdo- tum, & Diaconorum cœlibatus, & continentia; Crucis in fronte, & pectore signatio; consecra- tio Virginum: continentiam perpetuam Deo vo- to promittere. Monastica professio: lucernæ, & cerei in templis ardentes; & lucentes; Precatio ad Deum versus Orientem; Inter Pascha, & Pé- tecosten stando orare, & ieiunijs abstinere; Aquā vino in consecratione permiscere: in Baptismo diaboli pompas, & negotia dimittere. Certo- rum dierum festorum obseruatio, nimirum Do- minicæ diei, Paschatis, Pentecostes, Ascensionis, Natiuitatis, & Epiphaniæ Domini. Post decimā- quartam Iunam Martij, prima Dominica die, Pa- scha celebrandum: Symbolum Fidei, quod dicitur Apostolorum: Trina immersio, cum quis sa- cro Baptismatis fonte proliuitur. Descensum Chri- sti ad inferos, vt Sanctorum, animas inde erutas in cœlum deduceret, traditionè esse Diuinā, non expressum in Sacris litteris verbum, testatur Ca- nus lib. 3. de locis, ca. 2. in fundam. 2. lib. 2. cap. 4. in regula. Ayala de traditionibus diuinis. & Apostol. in assert. 2. Bannes 2. 2. q. 1. ar. 10. Communionem sub vtra- que specie, vel altera tantum laicis sufficere ad

salutem, traditionem Diuinam esse, testatur Ayala *de traditionibus*. p. 3. cap. de *Communione sub altera specie*. Pro peccatis satis faciendum esse remissa culpa, traditione esse diuinam, dixit Ayala *de tradit.* p. 3. *conclus. 3. versiculo. Sed quia.* Confirmationem, Matrimonium, Extremam Vnctionem esse Sacramenta nouæ legis verè, & propriè, & conferentia gratiam, traditionem esse diuinam, ait Canus *li. 2. de locis*; cap. 5. Processionem Spiritus sancti à Patre, & Filio, tanquam ab vno principio, & vna spiratione, ab omni æternitate procedentis, esse diuinam traditionem, testatur Canus *lib. 2. de locis fundamentis* 2. Trium diuinarum Personarum æqualitatem in vna substantia, earundemq; per relatas proprietates distinctionem, diuinam esse traditionem, habet Canus *li. 2. de locis, ca. 2. fundamento 2.* Ecclesiasticæ traditiones sunt, Mores, & consuetudines quas obseruat Ecclesia, nimirum, illa consecrat altaria, calices, vasa, templa, vestes, quibus omnibus vtitur in Missæ sacrificio faciendo, & offerendo; solet vota dissoluere, iurandum relaxare; matrimonium ratum non consummatum, per votum solemne Religionis dirimere. Aliquos in sanctorum cæli habitatorum numerum referre: Religionem instituta approbare: Instituit Beneficia, quæ Ecclesiastica dicuntur: coniungit, annectit, diuidit, & extinguit: pensiones super Beneficijs imponit: cantus, instrumenta musica, preces horarias, & alios ritus, & cetera: emotas in faciendo, & offerendo Missæ sacrificio, & in ministrandis Sacramentis constituit: asseruat Eucharistiam pro ægrotis: eam populo exhibet venerandam: circumgestat in solemni, & publica processione: paruulis olim eam porrigebat; in quibusdam locis & panis, & vini vtriusque speciem dare populo solebat: nunc iustus de causis alteram tantummodo præbet: Distinxit Episcopos, Archiepiscopos, Primates, Metropolitanos, Patriarchas: Cõstitutiones sancit; iudicet ieiunia: per uigilia sanctorum Martyrum instituit; penas delinquentibus irrogat: dies festos & sacros obseruat ac celebrat: dominicæ passionis, & mortis memoriam anniuersaria celebritate colit.

Animaduertendum est, inter traditiones Apostolicas, vel Ecclesiasticas, alias esse ab omnibus Apostolis acceptas, alias à quibusdam tantum, vel ab vno, Vnde diuersæ Traditiones, ab Apostolis promanarunt. Per Orientem enim traditione ab Apostolis deriuata, sabbatum, sicut dies Dominica, piè, & religiosè colebatur: & tamen per occidentem sabbato ieiunium seruabatur traditione, vt ego existimo, à Petro Apostolo accepta. Vnde diuersi ritus, & mores per Orientem, & Occidentem retenti, & obseruati sunt.

Sciendum quoq; est, Apostolicas traditiones, sicut etiam cõstitutiones eorum scriptas, aliquas fuisse ad tempus; alias in perpetuum: item à lias vsu, & consuetudine poruissè abrogari; alias non item. Vnde Ieiunium quartæ feriæ desijt esse in vsu multis in locis; quamuis adhuc alicubi seruetur; alias esse liberæ, alias verò necessitatis, hoc est, alias vim consilij tantummodo habere; alias vim, & obligationem præcepti.

Postremò animaduertendum est, hoc etiam esse, vt certum tenendum, quemadmodum Eccle-

sia in ferendis legibus scriptis errare non potest, ita vt contra Fidem, & rectos mores nihil inbere queat; sic etiam in traditionibus, & obseruationibus Fidei, & morum labi vilo modo ac decipi non potest.

Cap. V.

De Fidei articulis credendù.

Primò quæritur, An præter libros canonicos, & traditiones Diuinas, Apostolicas, & Ecclesiasticas sit aliqua breuis Fidei complexio ac summa omnium credendorum? *Respondeo*, esse illam, quam duodecim Apostoli Symbolo Fidei edito tradiderunt, quamq; in duodecim breues sententias, quos articulos appellamus, iuxta numerum Apostolorum aprè distinxerunt: quod quidem symbolum est veluti nota quædam, & signum, quo Christiani homines ab impijs, & infidelibus, qui vel nullam, vel non rectam, Christianitatem profiterentur, discernendi ac inter noscendi sunt. Symbolo Apostolorum sunt addita alia duo symbola, vnum dicitur symbolum Athanasij: alterum symbolum Nicænum ab Ecclesia editum, ad vberiore, & plenioris explicationem fidei, & ad hæreses confutandas.

Secundò quæritur, quot & qui sint symboli Apostolici articuli? *Respondeo*, cū S. Th. 2. 2. q. 1. ar. 9. & iuxta numerum Apostolorum, & ordinem, quo in symbolo continentur, esse duodecim.

Primus est: *Credo in Deum Patrem omnipotentem, creatorem cæli, & terræ.*

Secundus: *Et in Iesum Christum filium eius unicum, Dominum nostrum.*

Tertius: *Qui conceptus est de Spiritu sancto, natus Maria Virgine.*

Quartus: *Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus.*

Quintus: *Descendit ad inferos, tertia die resurrexit à mortuis.*

Sextus: *Ascendit ad cælos; sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis.*

Septimus: *Iude venturus est iudicare viuos, & mortuos.*

Octauus: *Credo in Spiritum sanctum.*

Nonus: *Sanciam Ecclesiam Catholicam; Sanctorum communionem.*

Decimus: *Remissionem peccatorum.*

Vndecimus: *Carnis resurrectionem.*

Duodecimus: *Vitam æternam.*

At iuxta Theologorum vnanimem sententiam, articuli Fidei ratione rerum creditarum, in quatuordecim aptè diuiduntur. Nam de Deo, vel credimus, quæ ad naturam ipsam diuinam spectant, & ea sunt septem; vel quæ pertinent ad naturam humanam assumptam, & mirabili nexu, & vinculo cum verbo Diuino cõiunctam, & ea itidem sunt septem.

In Deo etenim, vel cõsiderare possumus naturam, vel personam, vel operationem ipsius propriam. In natura est vnitas: in personis Trinitas, Pater, Filius, & Spiritus sanctus. In effectibus,

quos